

WNIOSEK O NADANIE TYTUŁU HONOROWY OBYWATEL MIASTA SĘDZISZÓW MAŁOPOLSKI

1. DANE O KANDYDACIE

Imię i nazwisko: **KAROL CHMIEL**

Data i miejsce urodzenia: 17 kwietnia 1911 r. w Zagorzycach

Data i miejsce śmierci: 1 marca 1951 r. w Warszawie

URZĄD MIEJSKI
W SĘDZISZOWIE MAŁOPOLSKIM
wpłynęło dn. 2024-12-17
i. dz. 26326
podpis P.
dekretem dn. 2024-12-17
do ref. P. Sekretarz

2. OKREŚLENIE ZASŁUG UZASADNIAJĄCYCH PRZYZNANIE TUTUŁU

Karol Chmiel urodził się 17 kwietnia 1911 r. w Zagorzycach. W rodzinnej miejscowości ukończył szkołę powszechną, a następnie uczęszczał do gimnazjum im. Króla Władysława Jagiełły w Dębicy. Tam też zdał maturę. W okresie nauki w Dębicy ojca nie było stać na opłacanie bursy, dlatego Karol codziennie rano wstawał i trasę z Zagorzyc do stacji PKP w Sędziszowie Młp. pokonywał pieszo. Uczył się świetnie, uczęszczał na zajęcia dodatkowe bo jako młody człowiek pochodzący z chłopskiej rodziny doskonale zdawał sobie sprawę, że będzie w stanie osiągnąć wiele dzięki wykształceniu. Od 1 października 1932 roku rozpoczął edukację na Wydziale Prawa na Uniwersytecie Jagiellońskim.

W Zagorzycach poznał swoją przyszłą żonę - Irenę Suchodolską, nauczycielkę. W 1936 roku urodził im się syn Jerzy. Już na początku wojny Karol Chmiel doświadczył osobistej tragedii, 6 stycznia 1940 r., po urodzeniu drugiego syna Zbigniewa, zmarła żona.

W pierwszych dniach stycznia 1940 r. Chmiel został zaprzysiężony w Związku Walki Zbrojnej. W 1941 r. stanął na czele utworzonego przez siebie oddziału partyzanckiego. Na przełomie lat 1943/1944 dowództwo skierowało go do przejścia w struktury „Rocha” Batalionów Chłopskich, co potwierdziło poważanie, jakim Chmiel cieszył się w szeregach ludowców. Główny wpływ na to miały nie tylko jego pochodzenie, ale zaangażowanie w okresie studiów w działalność Polskiej Akademickiej Młodzieży Ludowej. Karol Chmiel był też de facto głównym organizatorem BCh na swoim terenie. Dzięki zdolnościom organizacyjnym i zaufaniu przełożonych objął wkrótce dowództwo kompanii, a następnie został awansowany na komendanta Obwodu BCh Dębica „Dęboróg” i doprowadził do scalenia BCh z AK na tym terenie. W roku 1942 awansował do stopnia podporucznika AK, a w 1945 – porucznika.

W czasie akcji „Burza” walczył w rejonie II zgrupowania, jako członek sztabu 5. Pułku Strzelców Konnych, utworzonego z oddziałów Obwodu AK Dębica. 15 sierpnia 1944 r., jadąc

nieoznakowanym zdobycznym, niemieckim samochodem, został pod Wielopolem Skrzyńskim omyłkowo ostrzelany przez oddział AK. Ciężko ranny trafił do partyzanckiego szpitala polowego w domu państwa Lachmanów w Brzezinach. Po leczeniu został wysłany do Krakowa, gdzie wrócił do pracy konspiracyjnej. Nigdy nie odzyskał jednak pełni zdrowia – wskutek odniesionych ran cierpiał na niedowład ręki.

Od września 1945 rozpoczął na obszarze południowo-wschodnim działalność konspiracyjną w Zrzeszeniu Wolność i Niezawisłość, a od stycznia 1947 r. był członkiem kierownictwa IV Zarządu Głównego tej organizacji. Sprawował funkcję kierownika wydziału. Używał wówczas pseudonimów „Zygmunt”, „Katonowicz” i „Leon”. Był współautorem Memoriału do ONZ w 1946 r., doradcą politycznym prezesa WiN, wyznaczony do przerzutu na Zachód. Karol Chmiel za swoją konspiracyjną działalność został aresztowany 12 grudnia 1947 r. w Krakowie i osadzony w więzieniu mokotowskim.

Proces członków IV Zarządu Głównego Zrzeszenia WiN, który rozpoczął się 5 października 1950 r., a już 14 października Wojskowy Sąd Rejonowy w Warszawie skazał Karola Chmiela oraz sześciu innych oskarżonych z kierownictwa IV Zarządu Głównego Zrzeszenia WiN na karę śmierci. Karol Chmiel podczas procesu określany był mianem teoretyka WiN. W czasie procesu obrońca zwracał uwagę sądu na jego chłopskie pochodzenie, działalność w ZMW „Wici”, organizowanie i dowodzenie BCh oraz ciężkie rany odniesione po ostrzelaniu przez AK, mimo to „Grom” bo taki wówczas nosił pseudonim, otrzymał wyrok dwukrotnej kary śmierci. W uzasadnieniu napisano, że:

„oskarżony Chmiel to szpieg w całym tego słowa znaczeniu, opracowując materiały na użytek wrogów ludu polskiego, szpieg paktujący ze swoimi amerykańskimi mocodawcami i dla zdrajcy swojej własnej ojczyzny innej kary – jak kara śmierci – być nie może”.

Najwyższy Sąd Wojskowy w Warszawie postanowieniem z 16 grudnia 1950 r. utrzymał wyrok w mocy; prezydent Bolesław Bierut 20 lutego 1951 r. nie skorzystał z prawa łaski. Na wykonanie kary śmierci Karol Chmiel oczekiwał do 1 marca 1951 r. Przed wyprowadzeniem na egzekucję odebrano mu wszystkie drobiazgi, które mogłyby umożliwić identyfikację, związano ręce do tyłu i zaklejono usta.

Wyrok wykonano o godz. 20.15 strzałem w tył głowy. Ciała zamordowanego nie wydano rodzinie, miejsce pochówku do dziś nie jest znane.

W 60 rocznicę śmierci porucznik Karol Chmiel został uhonorowany pośmiertnie Krzyżem Komandorskim z Gwiazdą Orderu Odrodzenia Polski. Krzyż ten przekazał rodzinie por. Karola Chmiela Prezydent RP – Bronisław Komorowski. Uroczystość miała miejsce

1 marca 2010 r. w Pałacu Prezydenckim w Warszawie. Datę tę upamiętnił obchodzony po raz pierwszy w tym roku Narodowy Dzień Pamięci „Żołnierzy Wyklętych” ustanowiony przez polski parlament.

Ponadto nagradzany był wielokrotnie, niestety - tylko raz za życia, gdy otrzymał Krzyż Walecznych za udział w akcji „Burza”. Pozostałe zaszczyty otrzymał pośmiertnie, były to: Krzyż Armii Krajowej i 4-krotnie Medal Wojska Polskiego. Sąd Warszawskiego Okręgu Wojskowego w Warszawie, 17 września 1992 roku unieważnił wyrok z 1950 roku.

W 2000 roku Gimnazjum w Zagorzycach Górnych otrzymało imię porucznika Karola Chmiela. Na ścianie szkoły wmurowano i poświęcono tablicę upamiętniającą jej patrona, a przed szkołą ustawiono jego popiersie.

1 marca 2013 roku Minister Obrony Narodowej awansował Karola Chmiela na stopień kapitana. W 2022 roku wykonany został mural Karola Chmiela, a w lutym 2024 r. został patronem Szkoły Podstawowej w Zagorzycach Dolnych.

Do dziś oglądać można dom, w którym mieszkał kpt. Karol Chmiel z zachowanymi skrytkami z czasów konspiracyjnych. W Zagorzycach mieszkają osoby należące do jego bliższej i dalszej rodziny. Pamięć o jego postaci przywracana jest w szkole na lekcjach, pogadankach czy poprzez współpracę środowiska szkolnego z różnymi instytucjami czy organizacjami. Karol Chmiel urodził się i dorastał w Zagorzycach, tu uczęszczał do szkoły, tu rodziła się jego wielka miłość do ojczyzny i klarował ogromny patriotyzm. To tutaj obudziły się w nim pragnienia dokonania rzeczy wielkich. Zdolny uczeń, wierny i oddany żołnierz, bohater, syn sędziszowskiej ziemi, wybitny Polak.

3. INFORMACJE O WNIOSKODAWCY

Burmistrz Sędziszowa Małopolskiego – Bogusław Kmiec

4. PODPIS WNIOSKODAWCY

BURMISTRZ
SĘDZISZOWA MAŁOPOLSKIEGO
mgr Bogusław Kmiec

Sędziszów Małopolski 2024-12-16

